Bijdrage CDA Boxtel

Voorzitter,

Vandaag bespreken we de begroting voor 2027. Een begroting met veel plannen, maar ook met financiële onzekerheden en forse opgaven.

Het CDA herkent belangrijke uitgangspunten: meer betaalbare woningen, sterke dorpen en wijken, goede voorzieningen, toegankelijke zorg en een vitaal buitengebied. Tegelijk zijn onze middelen niet onbeperkt en moeten we prioriteiten stellen. Geld en ambtelijke capaciteit zijn beperkt. Daarom moeten we duidelijke keuzes maken en plannen niet alleen aankondigen, maar ook uitvoeren.

Woningbouw: betaalbaar moet echt betaalbaar zijn

Voorzitter,

De woningnood is groot. Jongeren kunnen moeilijk in hun eigen dorp blijven wonen. Gezinnen kunnen onvoldoende doorstromen. Ouderen vinden niet altijd een passende woning.

Het CDA wil daarom dat er snel gebouwd gaat worden. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal woningen. Het gaat vooral om de vraag voor wie we bouwen.

Wij willen meer sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen en woningen voor mensen met een middeninkomen en alleenstaande. Ook moeten we bestaande woningen en panden beter benutten. Denk aan woningsplitsing, woningdelen, het verbouwen van leegstaande panden en het bouwen van kleinere woningen.

Het CDA vindt duurzaam bouwen belangrijk. Maar duurzaamheid moet wel betaalbaar en haalbaar blijven. We moeten voorkomen dat woningen door een opeenstapeling van duurzaamheids- en kwaliteitseisen uiteindelijk niet meer betaalbaar.

Een woning kan nog zo duurzaam zijn, maar als een starter of een gezin de woning niet kan betalen, missen we ons doel.

Daarom vragen wij het college:

- Hoe wordt bij ieder woningbouwproject bewaakt dat woningen echt betaalbaar blijven?
- Welke gemeentelijke eisen zijn noodzakelijk? En welke wensen kunnen worden aangepast als daardoor sneller en goedkoper gebouwd kan worden?
- En hoeveel betaalbare woningen worden in 2027 daadwerkelijk gebouwd, in plaats van alleen gepland?

Prioritering van visies en omgevingsprogramma's

Voorzitter,

De gemeente werkt aan verschillende visies en omgevingsprogramma's. Denk aan de stationsgebiedsvisie, de hoogbouwvisie, Hoogheem, inbreidingslocaties en het programma voor een vitaal landelijk gebied.

Al deze onderwerpen kunnen belangrijk zijn. Maar ook hier geldt: niet alles kan tegelijk. Het maken van visies vraagt geld en veel ambtelijke capaciteit. Een visie heeft pas waarde wanneer deze leidt tot concrete uitvoering.

Het stationsgebied biedt bijvoorbeeld kansen voor woningbouw, bereikbaarheid, ondernemen en ontmoeting. Een hoogbouwvisie kan duidelijkheid geven over waar hoger bouwen wel en niet passend is. Maar welke van deze plannen heeft prioriteit?

Het CDA vraagt het college daarom:

- Welke omgevingsprogramma's en gebiedsvisies krijgen in 2027 voorrang?
- Welke programma's worden later uitgevoerd?
- Welke capaciteit en welk budget zijn hiervoor beschikbaar?
- En welke plannen leveren op korte termijn de grootste bijdrage aan betaalbare woningbouw?

Wat het CDA betreft, moet uitvoering zwaarder wegen dan het steeds opnieuw maken van plannen en visies.

Een nieuwe sporthal

Voorzitter,

Sportverenigingen zijn van grote waarde voor onze gemeenschap. Kinderen leren er samenwerken, inwoners blijven er bewegen en vrijwilligers zorgen voor verbinding.

Een goede sporthal is daarom geen luxe, maar een belangrijke basisvoorziening.

In het coalitieakkoord is afgesproken dat voortvarend wordt gewerkt aan een nieuwe sporthal op de locatie van de voormalige Michaëlschool. Verenigingen hebben behoefte aan duidelijkheid. Het is daarom belangrijk dat de raad niet alleen hoort dat er onderzoek wordt gedaan, maar ook wanneer er daadwerkelijk een besluit kan worden genomen.

Onze vragen aan het college zijn:

- Wanneer krijgt de raad een concreet voorstel voor de nieuwe sporthal?
- Wat is de planning en met welke investeringskosten en jaarlijkse lasten wordt rekening gehouden?
- Welke functies krijgt de nieuwe sporthal?
- En hoe worden de sportverenigingen betrokken bij het ontwerp en het toekomstige gebruik en beheer?

Het CDA wil voorkomen dat tijdelijke oplossingen uiteindelijk langer duren en meer kosten dan een structurele oplossing. In 2027 moet er duidelijkheid komen.

Een andere belangrijke plek voor de inwoners zijn de gemeenschapshuizen, Het CDA draagt alle gemeenschapshuizen een warm hart toe. De Rots is al jarenlang een belangrijke ontmoetingsplek voor inwoners, verenigingen en vrijwilligers en levert daarmee een waardevolle bijdrage aan de leefbaarheid en sociale samenhang in onze gemeente. Juist daarom vinden wij dat er gekeken moet worden naar een duurzame toekomst voor deze voorziening. Om die reden dienen wij met Balans

motie in zodat de rots zijn functie als maatschappelijke ontmoetingsplek kan behouden voor de toekomst.

Een vitaal buitengebied met perspectief voor agrarische ondernemers

Voorzitter,

Het buitengebied is niet alleen natuur en landschap. Het is ook een plek waar mensen wonen, werken en ondernemen.

Agrarische ondernemers zorgen voor voedsel, werkgelegenheid, landschapsbeheer en de herkenbaarheid van ons buitengebied. Het CDA ziet hen daarom niet als tegenstander, maar als belangrijke partner.

Boeren en tuinders hebben behoefte aan duidelijkheid. Zij willen weten welke ruimte er is om hun bedrijf voort te zetten, te verduurzamen, te verbreden of over te dragen aan een volgende generatie.

In 2027 wordt verder gewerkt aan het programma Vitaal Landelijk Gebied. Voor het CDA mag dit geen programma worden dat vooral nieuwe beperkingen en regels oplevert. Het moet leiden tot duidelijkheid, maatwerk en toekomstperspectief.

Daarom vragen wij het college:

- Hoe worden agrarische ondernemers vanaf het begin bij dit programma betrokken?
- Wanneer krijgen zij duidelijkheid over hun ontwikkelmogelijkheden?
- Welke rol krijgt de gemeentelijke accountmanager voor agrarische ondernemers?
- En wanneer ontvangt de raad de toegezegde visie op het perspectief voor de landbouw?

Een vitaal buitengebied kan niet zonder vitale agrarische bedrijven. Wie zorgvuldig omgaat met zijn bedrijf, de bodem en de omgeving, verdient ruimte en vertrouwen.

Sociaal domein: eerst extra geld en daarna bezuinigen?

Voorzitter,

Binnen het sociaal domein zien wij een beweging die om een duidelijke uitleg vraagt.

In 2026 is extra geld nodig voor de Wet maatschappelijke ondersteuning en de jeugdzorg. Tegelijkertijd wordt voor 2027 uitgegaan van besparingen en ombuigingen.

Voor inwoners is dat moeilijk te begrijpen. Ook voor de raad is niet duidelijk hoe deze twee ontwikkelingen zich tot elkaar verhouden.

Daarom vragen wij het college:

- Wat is precies de reden dat in 2026 extra geld nodig is voor de Wet maatschappelijke ondersteuning en de jeugdzorg?
- Komt dit door meer inwoners die hulp nodig hebben, zwaardere zorgvragen, hogere tarieven, langere ondersteuning of een combinatie daarvan?
- Waarom verwacht het college dat er vanaf 2027 wel kan worden bezuinigd en waarop zijn deze verwachtingen gebaseerd?

- En vooral: wat merken inwoners, gezinnen en zorgverleners hiervan?

Preventie is belangrijk, maar levert meestal niet direct een besparing op. Eerst moet worden geïnvesteerd, terwijl bestaande zorg en ondersteuning doorgaan. Het CDA wil daarom voorkomen dat verwachte besparingen al worden ingeboekt voordat duidelijk is of ze werkelijk haalbaar zijn.

Ook willen wij weten wat er gebeurt wanneer deze besparingen niet, of pas later, worden bereikt. Wordt er dan verder bezuinigd op de ondersteuning van inwoners, of wordt het financiële tekort op een andere manier opgevangen?

Het CDA steunt preventieve maatregelen. Voorkomen is beter dan genezen. Maar het woord preventie mag geen algemene term worden waarmee reguliere hulp wordt verminderd.

Ook bij schoolverzuim is preventie van belang, het CDA vindt de inzet van jeugdartsen hierbij waardevol, maar is van mening dat er sterker ingezet kan worden op schoolmaatschappelijk werk. Deze professionals kijken breder dan alleen naar medische aspecten, hebben oog voor de sociale en thuissituatie van kinderen en kunnen bovendien laagdrempeliger worden ingezet, waardoor signalen vroegtijdig worden opgepakt en problemen sneller kunnen worden voorkomen. Daarom dienen wij samen met Balans hier een motie voor in.

Preventie geldt zeker ook bij de aanpak van drugsgebruik. Een goede aanpak bestaat uit meerdere onderdelen. Het gaat om voorkomen dat mensen drugs gaan gebruiken, vroeg signaleren, hulp bij het stoppen, goede nazorg om terugval te voorkomen en ondersteuning voor ouders, partners en andere familieleden.

Een drugsprobleem raakt namelijk niet alleen de gebruiker. Het raakt vaak een heel gezin en soms een hele buurt.

Daarom vragen wij het college:

- Welke preventieve maatregelen blijven beschikbaar om drugsgebruik te voorkomen?
- Welke hulp is er voor inwoners die willen stoppen?
- Hoe wordt de nazorg geregeld om terugval te voorkomen?
- Waar kunnen ouders, partners en andere familieleden terecht voor informatie, advies en ondersteuning?
- En vallen deze voorzieningen onder de aangekondigde ombuigingen?

Bezuinigen op vroege hulp kan later leiden tot zwaardere zorg, meer overlast en hogere maatschappelijke kosten. Dat is financieel onverstandig en menselijk onwenselijk.

Bereikbaarheid en verkeer

Een verkeersveilige en bereikbare gemeente is een basisvoorwaarde voor wonen, werken en ondernemen. Het CDA ondersteunt investeringen in verkeer en mobiliteit, maar vindt dat uitvoering nu belangrijker is dan nieuwe plannen.

In de tweede bestuursrapportage zien we dat diverse verkeersprojecten worden doorgeschoven, terwijl inwoners juist wachten op concrete verbeteringen. Tegelijkertijd blijkt dat op drie locaties verkeersregelinstallaties zijn uitgevallen, waardoor tijdelijke installaties moesten worden geplaatst tegen extra kosten van ongeveer.

Het CDA vindt dat verkeerslichten betrouwbaar moeten zijn. Ze zijn essentieel voor de verkeersveiligheid van fietsers, voetgangers en automobilisten.

Daarom vragen wij het college:
• Hoe voorkomen we in de toekomst hoge kosten voor tijdelijke noodoplossingen?
• Welke verkeersveiligheidsmaatregelen krijgen in 2027 de hoogste prioriteit?
• Welke concrete verbeteringen gaan inwoners volgend jaar daadwerkelijk merken?

Voor het CDA blijft de inzet helder: veilige schoolroutes, goede fietsverbindingen tussen onze kernen en een bereikbare gemeente voor inwoners, ondernemers en hulpdiensten. Minder praten over mobiliteit en meer uitvoeren. Dat is wat onze inwoners verwachten.

Tot slot

Voorzitter,

Het CDA wil vooruit.

Wij willen woningen bouwen, maar wel woningen die onze inwoners kunnen betalen.

Wij willen verduurzamen, maar met oog voor haalbaarheid en betaalbaarheid.

Wij willen een nieuwe sporthal en toekomstbestendige gemeenschapshuizen die verenigingen en inwoners perspectief biedt.

Wij willen een vitaal buitengebied waarin agrarische ondernemers ruimte krijgen om te werken, te vernieuwen en hun bedrijf over te dragen.

En wij willen dat zorg en ondersteuning beschikbaar blijven voor inwoners die deze echt nodig hebben.

Dat vraagt om duidelijke keuzes. Niet alles kan tegelijk. Daarom moet het college aangeven wat eerst gebeurt, wat later gebeurt en welke plannen eventueel niet worden uitgevoerd.

Onze belangrijkste boodschap is: stel prioriteiten, wees eerlijk over de financiële risico’s en zorg ervoor dat plannen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Een begroting is uiteindelijk meer dan een verzameling cijfers. Het is een belofte aan onze inwoners over wat zij van hun gemeente mogen verwachten.

Dank u wel.